

УРЕДНИШТВО
 Инез Михайлова бр. 19
 ТЕЛЕФОН 390
 ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА:
 дубина 1 см. 1 ступца
 0.15. днн.
 Већи огласи по погодби
 Неплатена писма
 не примају се.
 ЕДАН БРОЈ 10 пд.

ТРГОВИНСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН БЕОГРАДСКЕ ТРГОВАЧКЕ ОМЛАДИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
 СЕМ ПОНЕДЕОНИКА
 И ДАНА ПО ПРАЗНИКУ
 СТАЈЕ ЗА СРБИЈУ,
 ЦРНУ ГОРУ И БУГАРСКУ;
 ЗА ГОДИНУ ДНН. 24.
 ЗА АУСТРО-УГАРСКУ
 КРУНА 30
 ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ
 ФР. 30
 Рукописи се не враћају
 ЕДАН БРОЈ 10 пд.

БРОЈ 151.

БЕОГРАД, СУБОТА, 12. ЈУЛА 1914. ГОД.

ГОДИНА XXIV.

ИЗВОЗ СВЕЖИХ ШЉИВА. (Глас из круга извозника шљива).

Врло је похвално што се наши новинари стално интересују за нашу извозну трговину а особито за шљиварску, о којој се у последње време много писало и расправљало. Сада смо у листовима читали и наредбу министарства на родне привреде по којој ће трговац при извозу свежих шљива поступити, што ми је дало повода да на ту наредбу реагуирам.

По овој наредби и упутству, неће моћи нико живи да свежу шљиву извози, јер ма ко да је у министарству ову наредбу сročио, она се не може у праксу привести, јер је без сумње потекла из пера оног званичног лица, које ваљда у шљивар ни завирило није а камо ли да је видело како се свежа шљива пакује и извози и да зна, која је добра за извоз. Према томе, то званично лице ни појма нема о шљиварској трговини и то је велико зло по нашу трговину. Срески економи буквално ће се придржавати те наредбе, а биће им и широко поље на ђеф, да овоме или ономе шљиварском трговцу кажу: Како шљива, коју је одредио за извоз није „полу зрела“ већ је зелена, или да је много зрела или је чак и презрела и према томе забраниће му извознички рад. Трговац ће се жалити министру и док решење по овој наредби дође, шљива ће бити *шаман* способна за печиво ракије. Како се има тумачити „полу зрела“ шљива и како она треба да изгледа по томе називу, то нам зацело неће моћи објаснити чак ни оно лице званично, које је ту наредбу писало. — Моја дугогодишња пракса поучила ме је ово: да се шљива не сме брати „полузрела“, јер ако се она у таквом стању бере и пакује, она ће после осмодневног путовања добити приличну боју али неће имати сласти, која баш и представља квалитет наше шљиве. А ако шљива мање путује, рецимо до Пеште или Беча, она ће бити још зелене боје и забраниће јој се продаја. Такву забрану, пре неколико година искусили су неки шабачки трговци. Шљива за извоз способна мора бити зрела, али чврста, тврда, јака, као што то наш сељак каже. Та чврстина њена у упакованом стању траје 8—10 дана а за време путовања она у корпама још више дозрева и кад стигне на место одређења, на њој ће се опазити онај плави пепео — она лепа плава превлака —, имаће што је најглавније и потпуну сласт и изгледаће тако пресована као смоква. — Извозна сезона за паковање свежих шљива траје у најбољем случају отприлике пет до шест недеља и она је подељена у три извозне групе према зрелости њеној. Прва извозничка група то је најјача и нај-

рентабилнија и у тој се извози прва шљива која је чврста — тврда — јака. Оне се пакују у корпе са двама ушицама и платном саргијом у тежини од 14—18 кгр. — Друга и зрелија група, чија је чврстина у неколико попустила, пакује се у исте, или мање корпе са саргијом у тежини од 10 до 12 кгр. и најпосле трећа и последња група, када је шљива већ омекшала, пакује се у корпе са саргијом још мање, или у котарице са поклопцима у тежини од 6—10 кгр. — Овај начин паковања условљен је и траже га купци из Немачке и из Аустрије, јер шљива има довољно промаје. Паковање у сандуку, који је тако рећи херметично затворен, није за паковање свежих шљива. По наредби тој а у пасусу: да у котарици, у којој не сме прећи слој 20 см., а може се у њој паковати до 12 кила, какав облик мора да има та котарица па да се смести на полицу вагонских прибора? О облику сандука нећу ни да говорим.

Из напред наведенога види се, да је та наредба односно упуство без практичног и стручног знања, насумце рађено, тако да ће сваки извоз свежих шљива онемогућити. Јер, страни трговци не траже скупе приборе за паковање, већ шљиву, а прибор мора што јефтинији и правилнији бити, пошто се шљива у пакованом стању бруто за нето продаје...

Свежа шљива на страним пијацама представља каквоћу годишњег рода, по којој се установљава коњуктурa и цена за извоз суве шљиве и пекмеза.

У Србији имамо неколико јаких извозника свежих шљива, између којих ваља ми, као стручне напоменути: г.г. Гостимировића, Пфефермана па и Велимира Никашиноваћа. Овај последњи је јаке трговачке интелигенције и практичне спреме. Он је уз популарна предавања и практично показивао начин паковања за извоз свежих шљива. Он је за време министра народне привреде, неумрлог Косте Таушановића, предавања држао о нашој шљиви у већим варошима немачке царевине услед чега је испостављена непосредна трговачка веза са немачким трговцима за извоз наше шљиве и пекмеза, која је до тог времена преко вештачких и бечких агената под именом „босанског“ и „турског“ порекла за Немачку извозена.

Ово сам имао да изнесем о издатој наредби министарства народне привреде, која није приступачна за извоз свежих шљива.

Један летимичан поглед на привредне прилике у Грчкој.

Већина ових зајмова употребљена је непродуктивно (у ужем смислу те речи): критско питање које је стално било на дневном реду анга-

жовало је управо проузроковало највећи део овог новца.

Још од самог почетка Грчка је била доста рђав платиша, али године 1893, 10 децембра, она је објавила државно банкротство, и од тога доба потпуно обуставила амортизацију, а отплату интереса редуцирала на 30%.

Одмах после ове декларације и обуставе плаћања настали су преговори између грчке владе и поверилачких група који су се завршили стварањем једне међународне финансијске комисије, која је почела дејствовати од 28 априла 1898 године.

Према споразуму закљученом између грчке владе и поверилачких група амортизација дуга и плаћање интереса поверено је овој комисији, која је узела у своје руке следеће приходе: монопол соли, монопол петролеума, монопол жижица, монопол карата, монопол цигар-папира приход од шмиргла са острва Накса, порез на дуван, приходе од продаје таксених марака и таксених бланкета, и приходе од увозне царине у Пиреју.

Целокупан дуг износио је, у то време, око 552 милиона динара, и био је подељен у три групе. Приходи пак одређени за службу томе дугу, цењени су на 39.600.000 динара, од чега 10.700.000 на пирејску царину. Уговором је предвиђено, да ће вишак, ако га буде било, ићи 40% држави, а 60% на појачану амортизацију.

Од овога доба углед Грчке као дужника јако је порастао. Она је и доцније морала апеловати на стране новчане пијаце, али је увек налазила зајмове под релативно повољним условима. Данас њен државни дуг износи нешто јаче од једне милијарде динара, за чију се амортизацију оштерећује државни буџет са 35½ милиона динара, дакле око 13.50 дин. по становнику.

Није без интереса да на крају изнесемо податке о приходима којима рукује међународна финансијска комисија. У години 1911. ти су приходи били:

монопол соли	3.245.918
„ петролеума	5.048.370
„ жижица	1.947.954
„ карата за и-	
„ грање	416.277
„ цигар-папира	2.992.000
приходи од шмиргла са	
Накса	1.047.746
порез на дуван	7.492.000
таксене марке и блан-	
кети	12.330.064
увозна царина у Пиреју	27.243.165
	61.763.494

Као што се види, ови су приходи знатно пребацили предвиђања чињена 1895/8 године; при свем том ваља нагласити, да је код свих ових прихода врло слабо повећање из године у годину. У својим извештајима међународна финансијска комисија увек се жали, да влада јако толерира кријумчарење, и стога се воде грегговд-ри: да се појача државно учешће

у оном вишку у приходима, те да се држава јаче интересује за повећање прихода.

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗАНАТЛИЈА У НОВИМ КРАЈЕВИМА.

Представка коју је Упутио Одељак Трговачке Коморе Краљевине Србије у Скопљу Занатској Комори у Београду ради организовања те коморе за нове крајеве.

Тада су турске власти почеле да у њих гледају не више као на локалне занатлијске корпорације него на револуционарне комитете који су радили против државног опстанка, и од тада нису их више трпели. Турске власти их нису смеле јавно укинути, јер они су се традицијом опет одржавали, и како је у њима било и самих Турака, нису смели да ступе у јавну борбу против њих, али зато нису им давали никакву полу-званичну атрибуцију, нису се обазирали на њихова решења и мишљења, речју, негирали су њихов постанак.

Ни устабашије, ни ђаје еснафске, нису потврђиване од стране власти како је то пређе било, те се у последње године, целокупне функције тих еснафа свеле на одржавање еснафске славе, на служење у неком оближњем манастиру и врло малој помоћи која се указивала осиромашеним члановима, дакле чисто религиозно-хуманитарни карактер се одржао и даље, али о каквој социјално-економској акције није могло бити ни говора.

Са ослобођењем ових области, занатлије су очекивале да ће се о њима повести озбиљна рачуна. Они су очекивали да се обнове њихови еснафи, да им се да стара компетенција у еснафским међусобним односима, да се побрине за техничко усавршавање појединих заната, установљењем стручних професионалних школа и курсева, да се њиховом особљу осигура његово умно и материјално напредовање према духу времена који је са новим режимом дошао.

Али како надлежни нису стигли да се тим питањем баве, то су поједини активнији мајстори сами покушали да обнове старе еснафе; на тај начин оживело је неколико еснафа: берберски, меанско-кафански, пекарски, обућарски, и т.д.

Али сви ови обновљени еснафи немају одређени делокруг рада, нити они имају какав полузваничан карактер. Они свега што имају своју заставу, славу, излазе на јавним скуповима као целина, али о неком професионално-економском раду и о неком социјалном старању за своје чланове не може бити ни говора.

Све што се успело код неких еснафа то је да се сачува оно нешто имовине што је од старине остало, нарочито има се у овом погледу похвалити варош Призрен, где је од вајкада било организованих еснафа и где сваки еснаф има по нешто имовине, али је све

то као што рекосмо у латентној форми, без јаке организације, и једино се одржава традиционалном оданошћу и приврженошћу за еснафске корпорације. Са званичне пак стране није готово ништа урађено за наше занатлије и еснафе. Маса је лиферација било, и бива свакога дана, које би могле наше занатлије да добију те да се у неколико помогну: али све власти, држећи се строго прописа који важе за те лиферације за старе границе, одбијају лицитанте из нових крајева, наводећи као разлог да немају сва потребна документа о својој професионалној стручности.

Баш ту скоро многи нам предузимачи и грађевинари изјавили су жалбу да им војне интендатуре траже уверења о стручној спреми да би могли конкурисати за зидање војних грађевина.

Наше власти треба да схвате, да је овај свет живео у једној анархији вековима, он није имао државу која се о њему старала, он је био пасторче у једној кући у којој и иначе није било старешине, и у таквом случају тражити од нашег занатлије да одговара прописима који су удешени за једну модерну и уређену државу, било би врло нетактично и нецелисходно.

Од стране надлежних тек у последње време издат је распис Министарства Народне Привреде полицијским и општинским властима да се постарају да се сачува еснафска имовина онако како је остала од Турака. Ми не знамо да ли ће се извршити и попис те имовине, али и да је то наређено, ми сумњамо да ће се што успети. Наше општинске власти, онакве какве су, и са персоналом којим располажу, не могу да обављају ни своје текуће послове они неће ни у ком случају моћи да контролишу ту имовину, него ће опет ићи по старом.

Међутим ми смо мишљења да би крајње време било да се надлежни постарају и за наше занатлије, да се на неки начин осигура њихов опстанак да се они организују и уопште учини и за њих оно што се учинило за њи-

хове колеге у старим крајевима Србије.

Али је зато потребно да једно нарочито тело буде оптерећено том мисијом, које ће се стварно тим питањем бавити и проучити све што је са тим у вези.

Занатска Комора Краљевине Србије је најкомпетентнија да узме ову мисију у своје руке, она има и искуства и стечене праксе у тим питањима а она је и дужна да се о маси својих колега постара.

Индустријска Комора отвориши свој музеј овде у Скопљу узела је на себе да, ширећи српској индустрији терен потрошње, уједно и проучи све оно што је за овдашњу индустрију потребно.

Трговачка Комора је, као што у почетку рекосмо, у јеку свога рада, и нада се лепом успеху на пољу напретка оvd. трговачког света.

Радничка Комора и ако нема овде своје одељке, ипак има своје мисионере, који организују раднике и старају се за њихов живот и напредак.

Само Занатска Комора Краљевине Србије, још није овде проширила свој благотворни рад а велико је поље које њу овамо чека; легиони занатлије на њу очекују и упиру очи на њу, јер велика је криза економска кроз коју пролази наш занатлија борећи се на свакој страни.

Дакле, императивна је потреба да Занатска Комора прошири свој делокруг у ново-ослобођеним крајевима по угледу како је то учинила Трговачка Комора, т. ј. оснивањем својих Одељака у Скопљу и Битољу који би функционисали према својим уредбама.

Настаје сад питање како и на који начин да Занатска Комора дође овамо. Да ли да она овде отвори самосталне одељке или у друштву са Трговачком Комором, која већ има своје одељке и који већ успешно делају.

Нема говора да је ово питање чисто Коморино питање али ми бисмо себи дозволили, да напоменемо да ово одвајање на Занатску и Трговачку Комору у новим крајевима не би имало смисла.

Ми смо путујући по новим крајевима, свуда наилазили на велики број мешовитих, радњи т. ј. и трговац и занатлија је једно исто лице. Овоме је узрок велика сиротиња која влада по варошима, које су претрпале становништвом које је услед зулума емигрирало из села у варош, те се ту настанило и не могући да живи од нешто трговине, оно је изучило неки споредни занат да би повећало своје приходе.

Њихова су поколења продужила овај систем рада, зато и ми данас наилазимо у целој новој Србији на огроман број дућанија пола занатлија пола трговца.

Извести ту неку поделу на стручно занатско и трговачко занимање, то је, по нашем мишљењу један апсурд.

С тога смо скромног мишљења да трговина и занати треба да иду напоредо, у једној заједници; занатлија производи трговац продаје; што је један свеснији у својој индустрији, у толико други боље прода и више заради на артикле те индустрије; њихови су интереси индентични, и они морају заједно бранити своје професионалне и класне интересе и старати се за свој бољитак.

А сем тога један детаљ: одржавање тих одељака је један новчани терет мање више доста знатан. Поделити те терете са Трговачком Комором била би једна велика олакшица, а да не говоримо о томе, да смо ми већ ушли у посао, упознали људе и прилике, те бисмо могли, помогнути само већим персоналом, да свој делокруг рада и на том пољу ширимо.

Подносећи вам овај реферат, ми вас молимо да истом изволите поклонити вашу благонаклону пажњу а ми ћемо вам радо бити на услузи својим обавештењима по овом питању.

АУСТРИЈА И СРБИЈА.

(Извештај Српског Пресбира)

Шта тражи Аустрија.

Пре неколико дана у бечкој „Н. Сл. Преси“ су штампани

захтеви, које ће нам аустро-угарска влада поставити. Чини се као да су ти захтеви и постављени ноћом, коју је посланик Гисл предао г. Пачу-у. По ономе, што је „Преса“ изнела Аустрија тражи ово:

Да се поведе истрага против оних наших држављана, који су се, како она тврди, компромитовали сарајевским атентатом. Тражи неке стварне гаранције, да ће те особе бити доиста кажњене. Тражи за тим да се извесна наша друштва суспендују и распуше и да над пограничним саобраћајем врше надзор на нашој територији и наши и њени органи.

Још се у шренушку, кад ово пишемо, не зна ли да је Гисл доиста у име аустро-угарске владе такве услове поставио. То ће се ваљда дознаћи у току данашњег дана. Неки наши листови су донели, да је Аустрија, за одговор на њене захтеве, оставила свега 48 сати рока. Међутим са друге стране се тврди да одговор није везан ни за какав одређен рок.

Русија и Француска за Србију, а против Аустрије.

Петроград, 9. јула.

Са надлежног места се сазнаје, да је посетила председника француске републике изазвала на првом месту измену мисли између Русије и Француске о положају Србије, и најгору осуду извесних агресивних по европски мир опасних тенденција и застрашивања, које се тако ујорно подржавају у Аустро-Угарској.

На Србију мисле њени пријатељи, и неће никоме допустити, да у њу дирну.

Овдашња добро обавештена штампа, нарочито „Новое Време“, „Биржевија Вједомости“ и „Петербуршки Курир“ и јуче су и данас одлучно устали против насртљивости аустро-угарске штампе и њених авантюристичких тежња.

Париз 9. јула.

У извештајима који су стигли француској штампи из Петро-

ПЛОДНОСТ

РОМАН ОД ЕМИЛА ЗОЛЕ

(142)

Али више од свега старца је усхићавала необична предузимљивост овога младика који је савршено знао четири језика, радљивост, коју је испољавао у отправљању фирминих послова, а фирма је имала веза са свих пет делова света. Још у детињству Амброаза су сматрали за најсмелијег и најпривлачнијег од Фроманове деце. Друга деца су, можда, била боља и симпатичнија од њега, али он је господарио њима, као честољубив, леп младик, обдарен сјајним способностима.

У току неколико месеца он победи срце старог ди Ордела преумућствима свога ума, окретношћу, с којом је излазио на крај с најтежим задаћама.

Од прилике у то време отпочело је зближавање између Сегена и његова стрица, који није завиривао у палату на авени-у д' Антен још од онога времена, откад је тамо завладао дух безумља. Уосталом, ово привидно измирење је изазвано драмом, коју је породица држала у најстрожој тајности. Заплевши се у дугове и остављен од Но-

ре, која је предосећала близак слом. Сеген, паде у руке похланих кокота и дође дотле, да је из тркама извршио једну ружну ствар, која се у кругу ваљаних људи зове крафом. Извештештен о томе, ди-Ордел је одмах дошао и платио сву суму, да би спречио скандал. Али страхан неред, који он затече у кући свога синовца, који је некада био потпуно срећан, толико га потресе, да он готово осети грижу савести, као да осећа своју одговорност због онога што се догађало у синовчевој кући од онога времена, кад се он, из себичних обзира, одлучио да прекине односе с њим. Али њега је особито обрлатила његова унука, Андреја, дивна девојка, којој беше седамнаеста година. Она беше у породици потпуно осамљена, јер је сви породични чланови презираху. Отац готово никад није бивао код куће; мати само што се беше почела опорављати од удара, нанесеног потпуним раскидом са Сантером, коме беше досадило да носи сву тежину брака, не користећи се његовим удобностима, и који се недавно био оженио богатом старицом. То је био природан крај живота умешног експлоататора жена, који је вешто прикривао своју похланицу, ниску душу под мантијом песимиста. Збуњена Ва-

лентина, којој се беху већ навршиле четрдесет три године, бојажљиво помишљаше на тренутак, кад више неће моћи да буди љубав, и потпуно се предаде служби цркви, у чијем наручју ускоро нађе себи утеху, међу скромним, пажљивим мушкарцима, који не би допустили себи, да осрамоте жену у очима света.

Сад се она губила по читаве дан, пошто је била вредна сарадница старог грофа де-Навареда, председника једног друштва са пропаганду католицизма. Гастон који је пре три месеца свршио Сен-Сирски лицеј, беше прешао у Фонтенебло и толико се предао војној служби да је непрестанце говорио о својој намери да остане нежењен, пошто добар официр, по његову мишљењу, не сме имати других веза, осем своје законите жене — сабље. Луција је у двадесетој години отишла у манастир Урсулинака и кроз кратко време је требало да се постриже, узбуђено маштајући о умртвљивању тела које је мрзела до лудила, и сва тонула у мистичну жељу да за свагда остане бесплодно биће. И у великој празној палати, коју су напустили и отац, и мати, и брат, и сестра, остајаше само лепа, мирна Андреја. Обузет жалашћу и очаран њоме, старац ди Ор-

дел одлучи да своју љубимицу уда за лепог, даровитог Амброаза.

Повратак Селесте Сегеновима убрза остварење тог пројекта. Било је прошло осам година од онога времена, кад је Валентина отерала своју слушкињу, која је затруднила по трећи пут и тада није успела да сакрије своје стање. У току тих осам година Селеста се ба-

а свакојаким мрачним пословима, којих није волела да се сећа. У почетку је трговала јефтним рубљем за новорођенчад, што јој је давало могућност да се увлачи к бабицама, где је вршила најразличитије наруџбине, играла улогу поверенице и посреднице и по кадкад добијала врло добре награде. Затим се сместила у некој сумњивој кући, закључивши уговор са Софијом Куто, која је не само добављала дојиле, него и младе, лепе селанке из Нормандије, који су тражиле срећу у Паризу. Али једном, у време полицијске потере, Селеста се сакри, скочивши кроз прозор на улицу.

(Наставиће се).

града, ишче се, да је у разговорама вођеним између руског цара и председника француске републике, Понкареа, и француског и руског министра председника, свакако прејресан и аустро-српски спор и по томе иштању измењена мишљења.

„Матену“ јављају из Петрограда, да се у тамошњим политичким круговима верује, да ће се овај спор решити мирним путем.

„Либерте“ у извештају из Петрограда, између осталог каже, да претње аустријске штампе против Србије, изазивају у тамошњим политичким круговима извесну нервозност, и да руска влада нити може, нити хоће, да равнодушно посматра аустријско изазивање против Србије и Словенства.

„Еко де Пари“ каже, ако је аутентичан садржај аустријске ноте, коју износи „Наје Фраје Пресе“, и српска се влада заиста одупре бечким претензијама онда је вероватно, да Србија неће бити осамљена, јер Русија неће бити незаинтересована за Србију, нити ће Румунија остати равнодушна према повреди балканске равнотеже.

„Тан“ мисли, да у извесним бечким круговима, а нарочито у војничким, желе да искористе сарајевски атентат и компромитују престиж Краљевине Србије. Осуђује оваку опасну политику, и налази, ако Аустрија заиста тражи такво задовољење, којим се вређа независност и понос Србије, то ће онда у Русији изазвати такав покрет, о коме ће руска влада морати да води рачуна.

Беч, 10. јула.

Забрана чешких листова.

Из Прага јављају, да је данас полиција забранила више чешких листова, у којима је говорено о српском проблему.

Крамаржов чланак о српско-аустријском спору.

Праг, 10. јула.

„Народни Листи“ објављују чланак из пера народног посланика Д-р Крамаржа, који врло енергично протестује против непрестане узбуне коју подиже бечка штампа. Све произвођачке класе у Аустро-Угарској, каже се у том чланку, очекивале су да се што је мо-

гуће пре поврати изгубљена пијаца, али у место тога бечки листови су понова изазвали агитације и раздражавали противу Аустро-Угарске у Београду. Цех ће платити аустријска трговина и индустрија. Време је да се Беч сети да Аустро-Угарску не сачињава само Рингштрасе. Постоји још и друга Аустро-Угарска, која не може да буде задовољна са патриотизмом бечке штампе, која пише само ради дражења. Велико-српске агитације не би било да је Аустро-Угарска водила другу политику према јужним Словенима. Време је да министарство спољних послова престане најзад са ћутањем и да не допусти да се руше и последњи остаци економског благостања писањем недисциплиноване бечке штампе. Ништа не може тако много да ослаби позицију Аустрије колико агитација те штампе и погроми у Сарајеву. Не може да се заборави да српско питање није само питање које се тиче Беча и Београда, него да је то европско питање.

Будим-Пешта, 2. јула.

Парламентат је усвојио председников предлог да се посланик Шимеги преда имунитетском одбору због непристојног држања. Посланици Геза, Полоњи и Полуђај, искључени су са 30 седница; Дезидер Полоњи искључен је са 15 седница а Шумеђи добио је укор, који ће бити заведен у протокол.

Председник министарства граф Тиса изјављује да не може дати исцрпан одговор на све поднете интерпелације. Он изражава наду да ће ускоро бити у стању да на њих одговори, али да је у интересу земље да се за сада о постављеним питањима не дискутује. По себи се разуме, кад буде дошло време да се о тим стварима говори, његова ће дужност бити да пружи прилику за дискусију, а сада тражи да посланици одустану од својих интерпелација.

Посланик Мезеши, говориће о ситуацији у Босни, окривљујући графа Берхтолда за сарајевски атентат, пошто је он допустио престолонаследников пут у Босну и показао овлашност и спорост у кажњавању злочина. Али и цела босанска влада учинила је погрешку исте врсте.

Побијајући Рајачићев говор, који је бранио омладинске тежње и рекао да је у питању њен цивилизаторски рад,

говорник вели, да не може бити речи о цивилизаторском раду када се омладина учи да баца бомбе и врши убиства (пљескање на левици). Мађарски је народ увек био толерантан према аспирацијама појединих народности, али културне аспирације не смеју прикривати аспирације против државе. Многобројне посете у Београду не могу се назвати наивним стварима, у толико пре, што се тамо обична ствар нападати на нашу династију, на Мађарску и монархију. Под таквим околностима један мађарски посланик не сме да брани овај покрет. Срби у Угарској увек су били верни поданици, пријатељи мађарског народа и остали су непоколебљиви у својим патриотским осећајима. Али кад г. Рајачић говори непрестано о српским националним аспирацијама, то је онда једна врста скривене српске пропаганде, и у толико опасније, што су престолонаследник и његова супруга убијени у Сарајеву, и што се ни од кога не тражи о том рачуна. Говорник устаје противу тријалистичких аспирација, које су такве природе да би заљуљале монархију у основици. Говорник пита владу, да ли ће она употребити свој утицај да пднесу оставке босански чиновници, који су пренебрегли своју дужност, а тако исто и г. Билински.

Граф Тиса, одговарајући Мезешију, побија његове замерке и што се тиче реформа у Босни, које је поменуо Мезеши, уверава да је на заједничкој конференцији министара било речи о хитним мерама, које су потребне за јавну безбедност и о мерама које имају да учине крај агитацији која се врши у појединим друштвима и јавним школама. Али не може се рећи да ове мере представљају радикалне реформе; но и у колико су реформе потребне ми ћемо их применити с мером, хладнокрвно, не уносећи великих промена у систему. Применићемо их у толико, у колико је потребно побољшати рђаве прилике у овој земљи отклањајући незгоде и опасности, које ни у ком случају не поричем, али опомињем све оне, којима је стало до престижа монархије, да не преувеличају ове незгоде.

Одговарајући на питање које му је Мезеши поставио, да ли ће министар председник употребити свој утицај да г. Билински да оставку, граф Тиса рекао је: Ја то нећу радити, јер ми није

стало до тога, да било г. Билински, било ко други понесе сву одговорност за несрећну катастрофу.

На тражење Мезешија да граф Тиса узме иницијативу и отклони запетост која постоји између мађарских партија пошто се хоризонт спољне политике почиње да смрква, граф Тиса одговорио је: Може се рећи да спољна ситуација није таква, да је већ наступио озбиљни моменат или да је он вероватан. Спољна ситуација је још потпуно неодређена. Она може бити изравната мирним средствима, а постоји и она друга могућност да наступи озбиљан сукоб. Ако наступе заплети у спољној политици ја ћу покушати да васпоставим негдашње нормалне односе између мађарских партија.

Граф Андраши изјављује да води рачуна о захтеву графа Тисе односно дискусије интерпелација. Затим продужује: борба странака у мађарском парламенту храбри иностранство да води аграрну политику. Под таквим околностима дужност је министра председника да нађе средство, како би се избегли сукоби, који компромитују ауторитет монархије.

Граф Тиса изјављује, да граф Андраши има потпуно право износи, да је у овом моменту, који и он сам неће да представи у црним бојама, али који је озбиљан и који може довести до озбиљних компликација, васпостављање нормалног парламентарног живота ствар, коју треба желети. Министар ће радо потпомоћи, да буде избегнуто све оно, што отежава унутарње размирнице, бар догле, код траје запетост спољне ситуације. Али министар је уверен, ако отаџбина буде пред озбиљним догађајима, да неће бити ниједног Мађара, који не би испунио своју дужност до краја. — Одушевљено пљескање на десници. На левици довикују: Али не под вашом управом. — Напослетку министар-председник рекао је, како је он готов покушати код опозиције да прибегава нормалним средствима у парламентарној борби, која би се оснивала на споразуму, закљученом на објективним чињеницама. Пљескање на десници.

Посланици су одложили своје интерпелације и седница је била закључена око поноћи.

Новчаничне (Емисијоне) Банке.

од
Леона Смита
превео

М. И. Ђунић (10)

Тада их, ма каква била разлика који представља спољни облик новчаница, публика узима подједнако зато, што може подједнако дати у плаћање и депоновати у текући рачун и једне и друге.**

У Савезним Северо-Америчким Државама фабрикација новчаница је усредсређена у рукама финансијске управе. Присталице су монопола приметиле, да има опасности ако се повери држави фабрикација фидуцијарног новца и да би тај новац, стављен на услугу изванредним јавним потребама постао убрзо папирни новац као и да треба водити више рачуна о отпору, који банке могу ставити држави него ли о отпору, који може држава сама себи ставити.*** Да се једна банка упорно противи вољи државној, то би био догађај, који се никад није видео.

Све, што она може чинити, своди се на примедбу и жалбе; на послетку она увек уступа.

Емисијом се може вршити злоупотреба било да држава не фабрикује само папирни новац, било да га фабрикује. Ма како било, хартија циркулише за њену потребу, ако је то њена воља.

У Швајцарској, као и у Савезним Северо-Америчким Државама, савезна управа набавља новчаничним банкама једнолике новчанице, којима се оне морају служити искључујући сваке друге. Шта више, законодавац је хтео да обезбеди кредит новчаница као у Шкотској; али, како је он сумњао с разлогом, да се споразум и узајамна контрола могу сами формирати, то је он принудио банке, да примају новчанице других банака, док их ове буду исплаћивале, што није право а ни успешно. Може се десити, да једна банка, и ако продужава и даље да исплаћује своје новчанице буде већ недостојна поверења и да друга банка има јаким разлога да не узима њене новчанице. Парз јој треба одузети право емисије, ако их одбије?

Фалсификат, за који се оптужује мноштво банака, може постојати само онда, да би се могло њиме користити, кад новчанице гласе на доста велике суме

и кад циркулишу у великој количини. Али многобројне банке немају у оптицају толико новчаница, колико имају једине банке, било да ове подлеже принудном курсу или не, и новчанице тих многобројних банака гласе већином на мале суме.*

О опасностима, које произлазе услед утикајнице банака. —

Једна незгода, која се приписује слободи емисије, та је, што се с њом појављује претерани број банака, чија међусобна утакмица доноси, као што се вели, катастрофе. Међутим, допуштање није довољно, потребно је, да би се то могло чинити, згодно место и време. Да ли се могу себи паметно представити неразвијена предузећа без икакве извесне сигурности, да ће се наћи довољно елемената помоћу којих би се она ставила у стање, да врше послове и да остваре добит? И ако постоје многобројне банке у Енглеској и у Савезним Америчким

Државама, то је зато, [што нигде индустрија и трговина нису биле тако активне. Колико има држава или предела појединих држава, који не дају тако повољну перспективу!

„Као све друге индустрије,“ вели Хиполит Паси, „тако и она, чији је предмет преобраћање трговачких ефеката у папире, који се исплаћују по виђењу, има својих погодаба за опстанак и она се укоречава и цвета само онде, где јој стање и покрет послова може обезбедити довољно награде. У Француској било је, пре 1848. године, врло мало департаманских банака зато, што је било мало тачака у области где су транзакције биле доста живе, да би им могле дати довољно доходака.“

У осталом потребно је да банке буду добро акредитоване, па да врше послове, а кредит се добива само временом.

Кал је једна банка успела да за себе формира клијенталу дајући доказе своје солидности, она онда може лако бранити своју позицију против конкурената, који би јој исту спорили.

(Наставиће се).

* Стран 91.

** Séances et Travaux de l'Académie des Sciences Morales et Politiques avril 1864.

* Говорио се, да је било у Савезним Северо-Америчким Државама, пре реформе од 1866 године, посленика, који су испитивали: да ли су новчанице фалсифициране, као и новине, које су те фалсификате објављивале. То није тачно. Постојао је један лист „Detector“, чија је нарочита дужност била да даје по потреби, обавештења о оспрацијама и о положају банака, а на то су се углавном и односила истраживања трговачка.

Босна и Херцеговина.

Срби Босанци код Штирка

Беч, 10. јула.

Председник министарства госп. Штирк, примио је у аудијенцију јуче по подне изасланство српске националне странке, у коме су: г.г. Димовић, Васић, и Јојкић. Г. Димовић захвалио се што компетентни државници у монархији не приписују догађаје од 15. јуна целој српској нацији у Босни и за тим је изразио осећања верности српске националне странке у босанском сабору.

Г. Штирк захвалио се на овим уверењима и рекао, како је он срећан што чује да баш српска земљорадничка странка гаји коректна и лојална осећања и да није изложена рђавим утицајима. Мудри и умерени државници не могу учинити одговорним читаву нацију за недела појединих индивидуа и удесити своје политичко држање на основу такве једне претпоставке. С друге стране не може се порећи да је гнусни сарајевски атентат последица једног покрета, у коме се укрштају многи утицаји и који носи на себи веома опасне одлике за државу, а у исто време прети развоју Босне у оквиру дуалистичке монархије. Ако је потребно да културни рад у Босни поново отпочне уз сарадњу трију вероисповести, онда треба очистити атмосферу од шкодљивих микроба; треба изнаћи и отклонити без милости садашње недостатке чији је домаћај све већи и већи. И тек кад се ово учини, доћи ће се до здраве ситуације, која је неопходно потребна. На овоме су послу заинтересовани и представници оног дела српског народа у Босни, који дели са нама уверење, да је Босна и Херцеговина постала дефинитивно саставни део Аустро Угарске и да сваки националистички покрет, којим би се ишло на остварење идеала ван жупа Аустро-Угарске, представља злочин против животних интереса Аустро-Угарске. Прва је дужност једне лојалне и умерене партије да се потпуно разликује од супротних струја, које постоје у њеном народу и које су за жаљење.

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извештај Српског Пресбирова)

Румунско-бугарски сукоб.

Букурешт, 10. јула.

Румунска Агенција јавља, да су ноћас око 1 сата бугарски погранични стражари напали на једну румунску патролу од три војника у близини карауле нумера 50. Пуцало се и с једне и с друге стране и један бугарски војник рањен је.

Преговори с устаницима.

Драч, 10 јула.

Побуњеници су јуче у свом одговору представницима Великих Сила изјавили, да они желе други систем владавине у Драчу. Ако се не води рачуна о њиховој жељи, они се неће устезати од проливања крви, кад буду напали на варош и траже да се она преда. Страни посланици донеће данас одлуку шта да одговоре побуњеницима.

ПРЕГЛЕД ДОГАЂАЈА.

Чувајте се демарша...

Наш злоћудни сусед Аустро-Угарска хоће силом да изврши демарш у Србији.

А зашто?

Зато, што су поданици аустро-угарске монархије убили престолонаследника те монархије и то на самом њеном земљишту, и због лагарија њеног пуномоћног министра-барона Гизла о неком измишљеном атентату на аустро-угарско посланство и држављане суседне монархије.

Предигра демаршу била је нервоза неурачуљиве штампе и званичних органа нашег болесног суседа. Много су претили и јако су натрчали, па им је сад женантно да се повуку без сваке сатифакције — те би интересу угледа ображене велике силе хтели да изврше један демарш како би спречили даље педсмех образованог света. Да видимо прво шта је наш болесни сусед очекивао од те луде државе? Раздраженост својих грађана и гнушање европских народа против Српства и Србије. Да видимо шта су постигли. Једнодушно осуду образованог света и поделу мишљења својих сопствених грађана. Званични кругови суседне монархије свесни су овог неповољног резултата па ипак не мирују него траже ђавола. А ко ђавола тражи — наћи ће га. По признању грофа Стевана Тисе решено је у Бечу да изобличени барон Гизл изврши демарш у Београду тобож због наше кривице по делу атентата. Из речи грофа Стевана Тисе види се, да ће демарш бити одлучан, ал' да ће зато ипак пружити могућности да се сукоб мирно реши и да чак ни време за одговор неће бити означено. Сама ова бечка одлука доказује, да аустро-угарски државници осећају да немају право и да то чине једино зато, да се не повуку посрамљени без сваке сатифакције, које су тако обесно тражили. Зар није ово комично и нечовечно? Промислимо зрело... наш сусед учинио погрешку и безуман корак и онда да му се не би културан свет даље смејао — ми морамо на штету нашу да га извучемо из глиба у који се сам увалио. Аустро Угарски државници вечито се позивају на неко кавалерство и ако га до данас нису никад и ни према ком извели. Зар не би боље урадили кад би сад показали један отмен гест и признали своју погрешку. Заиста би требали једном да схвате да нема отменијег кавалерства од признања своје властите погрешке.

Но нашто трошење речи — кад они то нису кадри учинити.

Прејимо изнова на демарш. Демарш овога маха треба да буде једна врста батине. А наш народ зрело каже, да свака батина има два краја.

Батина је само за вејако дете опасно оружје, ал' за човека не, јер он има снагу да батину подухвати и онда шта ко добије...

Шта ће болесна дуалистичка монархија да ради, ако се пред том њеном батином створи Тројни Споразум и подвикне сличним оружјем у сред Беча — доста?

Да, шта ће да ради, — ако Тројни Споразум учини са своје стране демарш на дуалистичку монархију? Јер тек не може неко одговарати за туђе дело.

Нека наш болесни сусед добро промисли о важности и тежини таквог једног корака. Где ће јој бити престиж велике силе, ако не буде смела ратоват? То ће тек бити горак залагај. Зло прогутати, а горе непрогутати. А шта ће тек бити ако због тог свог безумног прохтева добије и батине и то батине које неће моћи преболети? Но

узмимо да не дође до батина већ до оног моралног пораза до којег је Турска стално долазила, јер је досада обичај био да се само на Турску извршују демарши.

Нама се чини да Аустро-Угарска силом хоће да допадне турске судбине.

У њој већ сева нож, цичи ревалвер и праска бомба; у њој се већ врше погроми баш као и у Турској клање над недужнима; у њој се већ спрема и очекује демарш — баш као и у Турској а и прети ратом целом свету па и савезницима баш као некад и Турска, биће и подељена баш као и Турска.

Конзул.

Бура у мађарском парламенту.

Из мађарског Сабора јуче су изнова почели бацати мађарску опозицију. Опозиција се противила а владиноци су се повукли. У саборници је остало само 15 владиних посланика кад је жандармерија дошла да избаци Шимега и Фернбаха, опозиционе посланике.

Посред тог језовитог призора *Сшеван Раковски, посланик мађарске клерикалне странке скочио је ван себе од узбуђења и ово је добацко влади: И ви се још чудите што опада верност према династији. Стидео би се да сам официр и сав сам сретан што више нисам официр.*

Владиноци су поражени, јер је Раковски тајни саветник краљев, па се ипак тако нелојално изразио.

Што горе — то боље.

Што горе — то боље и притиснуто јаче све на више скаче — каже наш народ кад хоће тиранију и безумне да жигосе.

Оно, што се до јуче догађало само Србима у несрећној монархији почело се догађати и Румунима.

Јуче, 10. јула затворили су мађарски жандари 31 универзитетског ученика и ученица из Румуније, који су се усудили да оставе своју слободу и независну отаџбину и да пређу у царство мрака и ропства. Затворени Румуни имали су, баш као и наши многи јадници, исправне пасоше, па ипак страдаше.

Човек из модерне државе помислио би да су се морали грдно огрешити о закон и постојећи ред и никако не би дошао на мисао да су позатварани жртва болесног шовинизма и худи трулих органа дуалистичке монархије, који ће јој кад — тад дохакати главе.

Позатварани румунски атентатори згрешили су што су певали у земљи у којој се вечито плаче, згрешили су и зато, што су они из слободне Румуније певали румунски а не мађарски како би то хтели болесни појмови још болеснијих шовинистаси патриота за паркао што су мађарски жаца судија и државни тужилац.

Као што видимо у Мађарској је певање злочин, па ма певала младеж, а злочин је и кад Румуни румунски певају.

Румунска песма увредила је мађарског жацу до сржи. Он је онако шпијунски известио претходно постају жандарску — где је већ 20 до зуба наоружаних и униформисаних арамија чекало певајућу младеж и спровели их истражном судији.

Румунска песма увредила је и монголског судију до сржи и ставио је Румуне у притвор. Тек кад је то учинио сетио се да нема дела и да не може извршити над њима своју животињску освету. Да, тамо преко, судија није животиња, он би недужну младеж повратио слободи, ал' се ту баш и огледа животињство. Судија је притворену младеж упутио једним својим актом једној јачој животињи државном тужиоцу, који је такође схватио ситуа-

цију и осетио бол што не може да задовољи своју увређену татарско монголску ђуд само зато што је румунска омладина певала румунски, а не чергарско-монголске пијесе. Најак не би био најак, а Мађар-Мађар кад би ствар хонетно решили. Кад је још животиња и мртва ствар жива душа била? Тако вам и државни тужиоц паде на ту спасоносну мисао да Румуне задржи у притвору и да их оптужи за грубо насиље против званичних органа.

И тако песма постаде туча са званичним органима, које дело захтева много јачу казну од уличног изгрета гласним певањем.

Ту спасоносну идеју пружио је зевзек Ибрахиму жаца Тулипантош Изидор са оптужбом да се један од ђака усудио да пљуне пред њега кад су са их у име закона постројавали.

Па да човек не прсне од смеха, јер кад је пљуца грубо насиље против званичног органа, онда шта ће бити оне тешке батине, које ће монголску расу за кратко време повијати.

Као што се види, не постоји дело ни за онога који је случајно пљунуо, а камо ли за осталих 30 студената, који чак нису ни пљунули на пофу мађарског државног права и господина жацу.

Шта све неће бити у тој држави апсурдума и болесних мозгова.

Поручујемо Румунима да се болестан мозак ладним тушем или усиваним ђуладима лечи и да Монголе може само то да освести.

Semper.

СМОТРА ЛИСТОВА.

Узрујаност на берзи.

Новосалска „Застава“ доноси овај уводни чланак:

Берза је јако узнемирена, јер се проносе гласови, да ће Аустро-Угарска упутити Србији такве захтеве, који се не могу спровести, а да не дође до рата. Међутим „Најес Винер Тагблат“ тврди, да нота грофа Берхтолда неће имати обележје ултиматума, па према томе не стоји вест да ће гроф Берхтолд тражити одговор у року од 48 сати, као што је тврдила „Наје Фраје Пресе“. Зна се, да „Најес Винер Тагблат“ има везе са бечким министарством спољних послова. Али догодило се, да је и лист дворских саветника „Фремденблат“ постао ратоборан. На тужбу берзијанаца због тога, што тако падају цене папирима, одговорио је „Фремденблат“, да берзијанци немају права да се туже, јер кад су у своје време умели да дижу цене папирима и да згрну милионе, нека сад снос и губитке. Не могу се за њихову љубав зауставити светски догађаји, а већ се осећа „дах историје“, који тражи коректуру европских прилика.

„Фремденблат“ је признат полузваничан лист бечког министарства спољних послова, па стога је овако писање изазвало сензацију. Така ратоборност је необична појава код листа двојних саветника. Пештански „Аз Ујшаг“ узео је у одбрану берзијанце, јер нису они криви, што су наступиле оваке прилике. Цене папирима разних предузећа скакале су, док је било зараде, али сада су наше фабрике изгубиле пијаци на Балкану. Њихове израђевине немају прођу, па је природно да су због тога почеле да падају и цене акцијама разних предузећа. Што је до тога дошло, крива је наша дипломатија, која не уме да се брине са интересе наше трговине. „Аз Ујшаг“ пребацује дипломатији, да ради без споразума са привредним круговима и да према томе привредни кругови нису криви, што је дотле дошло, да се опажа свуда потпун застој. Али то

није тачно. И привредни су кругови одговорни за ово стање, јер су помагали да се одржи овака влада, која не уме да води добру политику. Они су шта више и новцем допринели да се учврсти ова несрећна владавина, а када је руда ударила у брег, бацају сву кривицу само на владу.

Али нису пале цене само акцијама разних предузећа, него и цене крунској ренти. Падају дакле и цене државним папирима. Крунска рента пала је на К. 77-80. Тако ниско још никада није стојала. Берзијанци су уверени, да нота грофа Берхтолда може довести и до рата. Неке банке су покушале да купују папире, који су изнесени на пијацу, али није било доста новаца, да се може купити све, што је нуђено на продају. Сваки се жури да уновчи папире, па стога је морала да падне цена. Банке не могу да купују много, јер су упућене да чувају готов новац за случај рата. Тако бар тврди „Аз Ушаг“ а уредници тога листа стоје близу владе. И берлинску берзу су узнемиравали гласови из Беча. Тако верују, да ће за неколико дана бити предана нота у Београду и да ће гроф Берхтолд тражити одговор за четрдесет осам сати. Публику је захватио страх, а нарочито су зло прошли аустријски папире. Обележје ситуације даје и то, што су почеле у Берлину да падају цене и руским папирима.

Из Париза и Петрограда бацили су на пијацу све аустријске папире, а нарочито је запажено, што је то учинио један париски берзијанац, који је пре балканскога рата знао шта ће бити, па је онда зарадио силне милионе. Руски папире су се брзо опоравили, али аустро-угарски не могу да се отораве. На берзи у Франкфурту настало је умирење, јер су тамошњи берзијанци дознали, да се гроф Берхтолд неће изјаснити против уједињења Србије и Црне Горе, јер само тај захтев би могао изазвати европски рат. Због тога у Франкфурту нису тако јако пале цене аустријским папирима.

Можда ће се ипак наћи излаз из ове несносне ситуације, која прети да упропасти аустро-угарску индустрију, и она је изгубила већ многе пијаци, јер бечка политика не уме да стече пријатељство балканских народа. Гроф Берхтолд издао је полузванично саопштење, да није тачно оно, што је изнела „Наје Фраје Пресе“ о условима и року аустро-угарске ноте против Србије, али ће се више знати, кад се гроф Берхтолд врати у Беч. То значи, да неизвесност неће дуго трајати.

АУСТРИЈСКА НОТА.

Полуслужбено саопштење.

Јучерашња „Самоуџава“ донела је ово полуслужбено саопштење:

„Овдашњи аустро-угарски посланик господин барон Гизел, предао је јуче у шест часова у вече, заступнику Министра спољних послова, Министру финансија, г. доктору Лазу Пачу-у, ноту своје владе поводом видовданског догађаја у Сарајеву. Нотом, која садржи врло тешке услове, оставља се сасвим кратак рок за одговор. Ситуација се може сматрати као веома озбиљна и критична.“

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Повратак г. Пашића.

Председник Министарског Савета, Министар Иностранних Дела, г. Никола Пашић прекинуо је своје бављење у унутрашњости и јуче у јутру у 5 часова вратио се у Београд.

Министарска седница.

Јуче, у десет сати пре подне, у министарству иностраних дела била је министарска седница под председништвом г. Пашића. Овој седници присуствовао је и Њ. К. В. Престолонаследник Александар. На седници је решено, да се о аустро-угарској ноти изда званичан коминике.

Нота Аустро-Угарске.

Прекјуче, у шест сати по подне, овдашњи аустро-угарски посланик барон Гизел предао је заступнику министра председника, министру финансија г. др. Л. Пачу-у, ноту аустро-угарске владе о сарајевском атентату.

Г. Пачу је одмах телеграфски известио г. Пашића о предаји ноте, а затим је отишао у двор и о томе известио Њ. К. В. Престолонаследника Александра.

Министар у агитацији.

Г. др В. Јанковић, Министар Народне Привреде, отпутовао је у агитацију у округ крајински.

Пензионисан.

Г. Вића Матић, секретар пољопривредног одељења Министарства Народне Привреде, пензионисан је по молби, јер ће се кандидовати за посланика.

Дигнута забрана.

Решењем Министарског Савета дигнута је забрана о извозу говеди, млађих од три године. Тај извоз је сад слободан без икаквог ограничења.

Учитељска празна места.

Министарство Просвете расписаће у другој половини месеца августа стечај за празна учитељска места.

Војне набавке.

Министарство Војно отпочело је да врши набавке за војску, које су по ванредном кредиту садањег закона о о зајму одобрене. Заинтересована лица, могу подносити понуде непосредно Министру Војном, а за количине и врсте артикала могу добити у свако доба информације у Министарству Војном.

Нов доктор.

Јуче је на бечком Универзитету промовисан за доктора целокупног лекарства Димитрије син г. Јове Миодраговића, професора у пензији.

Честитамо младом доктору.

Завршила рад.

Обреновачка Трговачка Омладина завршила је свој рад у овој школској години на дан 6. јула т. г.

Благодарност.

Осведочени пријатељ омладине Господин Ђорђе Вајферт као сваке тако и ове године изволео је послати преко Господина Драгољуба К. Павловиће тргов. и председника суда општинског 5 ком. најновијег издања „Трговачког Књиговодства“ за награду одличних и врло добрих ђака у нашој школи.

Обреновачка Трговачка Омладина овим путем изјављује дародавцу своју особиту благодарност.

Уређење Булбулдера.

Г. Васа Бикар, инжењер општине београдске, израдио је план о уређењу Булбулдера. План је поднет на одобрење шефу техничке општинске управе.

Потвђена листа.

Радикална кандидатска листа за град Београд потвђена је јуче код првостепеног врлошког суда. Носилац радикалне листе је г. Н. Пашић.

Поклон ученицима.

Г. Јова Миодраговић проф. у пенз. изволео је поклонити нам 30 комада

својих књига (20 „Ускршњи Хлеб“ и 10 „Српска Звезда“) и г. Д-р Милан Тодоровић, секретар Министарства Народне Привреде, изволео је поклонити 50. ком. своје књиге „Спољашња Трговина присаједињених области“ да их као њихов дар употребимо за награђивање овогодишњих заслужних ученика Трговачке Школе нашег Удружења.

Београдска Трговачка Омладина изјављује трајну захвалност г. г. Миодраговићу и Тодоровићу на пажњи и поклону.

Пажња грађанству кварта Савамалског.

Извештава се грађанство Кврта Савамалског да је завршено пријављивање у том реону и скреће се пажња да сваки онај, који се досада још није пријавио црвеним пријавама, учини то у року од 5 дана, после кога ће се рока извршити ревизија по кућама. Ко се за време вршења ревизије нађе да није пријављен, искусиће законске последице, које ће се од сада примењивати без разлике на свакога.

За тачно невршење одјављивања, казниће се као и за непријављивање „Јост“ школа.

Г. Тома Ј. Лазаревић, генерални заступник акционарског друштва „Јост“ за продају писаћих машина, отворио је у свом локалу (Кара-Ђорђева бр. 67) школу за изучавање писања на машини „Јост“.

Курс изучавања траје 3 месеца по један сат дневно. Кад ученици сврше први део учења писања и упознају се са функцијама и механизмом машине, онда им се дају концепти оригиналних писама, који се тичу саме радње, те се на тај начин уче и кореспонденцији српској, немачкој и француској.

Г. Лазаревић је пружио могућност великом броју чланова Београдске Трговачке Омладине да себи олако и трудом и материјалним жртвама прибаве и ово врло корисно и у данашњем веку врло потребно знање.

Курс учења од 3 месеца стаје свега 10 дина. за чланове Београдске Трговачке Омладине.

Препоручујемо нашим члановима да се користе овом приликом.

Верени.

Госпођица Милица, кћи г. Нестора Р. Бојовића, трг. из Г. Милановца, верила се је са г. Миљивојем М. Црвчанином, свршеним богословом.

Лепосава, кћи г. Јоце и г-ђе Несте Милановића, из Смедерева, верила се са г. Михајлом Ј. Борисављевићем, трговцем из Прибоја 7. јула ове године. Честитамо.

Видовдански дарак Народној Одбрани

Дарак Банана и појединача у Београду. Госпођа Радојка и Г. Дане Живљевић сакупили су поред Дарка у њиховој кутији, која је највише дала, још по списку 4659 динара. Ову суму добили су од ових банака и лица:

Београдске Задруге	500
Луке Ђеловића	500
Прометне Банке	500
Извозне Банке	500
Опште Привредне Банке	500
Филијале Прашке Банке	500
Друштва „Росије“	500
Друштва за Осигурања „Србије“	500
Београдског Кредитног Завода	500
Подружине Трговачког Акционарског Друштва	300
Трговачке Задруге	200
Дим. Ђорђевића	50

ТЕЛЕГРАМИ

(Извештаји Српског Пресбироа)

Будим-Пешта, 10. јула. — Парламенат је усвојио предлог имунитетског одбора, којим се Шимеги искључује из 10 и Фернбах из пет седница. Како је Шимеги одбио да напусти салу, председник је обуставио седницу; када је седница поново отпочета председник је тражио од парламента да Шимеги буде још једанпут упућен имунитетском одбору. На послетку је стража парламента ушла у салу и Шимеги је изашао.

Париз, 10. јула. — Туркан паша отпутовао је за Беч.

Букурешт, 10. јула. У близини Моренија пронађен је један нов и и веома богат извор петролеума. Предузете су све мере како би био избегнут пожар.

ИЗВЕШТАЈ.

Државне трговинске агенције у Минхену

СУВЕ ШЉИВЕ

Гарнитура 60-65 мрк. 40—; гар. 70-75 мрк. 56—; гар. 80-85 мрк. 46—; гар. 95-100 мрк. 39—; гар. 110-120 мрк. 32—; гар. 120-130 мрк. 30—.

Меркантил мрк. 28—.

Пекмеџ I мрк. 34—.

Франко Минхен царинено. царина је на шљиве у цаковима 4— у сандуцима 5— Мрк. Пекмеџ Мрк. 4—.

Подвоз Београд-Минхен стаје око Мрк. 5-50, све за од сто кгр. Via Регенсбург око Мрк. 3-90.

Примедба: Тражња лабава.

СВЕЖЕ ВОЂЕ

Талијанске сирове шљиве Мрк. 25-30 Франко Минхен царинено. Сирове вође не плаћа никакву царину од 1 септембра до 1 децембра по нов. календару. Подвоз Београд-Минхен износи са товаре од 5000 кила око Мрк. 7-80 за од сто кгр.

Примедба: Довози из Италије Велики. Из Србије доцније очекују.

ЖИВИНА — ЈАЈА

Кокешке старе ком. Мрк. 1-60—1-80 „ I врста „ 1-20—1-30 „ II „ „ 0-60—0-70

Пилићи „ 1-60—1-70

Пловке „ 2-——2-10

Гуске „ ———

Ђурке „ 3-50—4-20

паја свежа шок „ 3-——3-50

Франко Минхен царинено. Царина се плаћа на живу живину Мрк. 4— на сто кила, изузимајући гуске које су ослобођене царине. Подвоз са ситну живу живину стаје Мрк. 6-25 од комада, за гуске и ђурке по Мрк. 0-50 до 0-60.

Примедба. Посао врло слаб.

ЖИТА И ДРУГО

Пшеница за јули Мрк. 21— — 21-40

Раж за јули 17-60 — 18-30

Овас за јули 17-20 — 17-80

Јечам лак нов 13-90 — 14-—

Јечам тежак нов 15-60 — 15-70

Све за од сто кгр. Франко Минхен царинено. Царину на 100 кгр. плаћа: пшеница Мрк. 5-50; јечам за пиво М. 4—; са храну 1-—60.

Примедба. Тражња лабава.

КОЖЕ

Јагњеће Iа за 100 ком. од 90 кгр Мар. 200; од 70 кгр. Мар. 180 од 50 кгр. Мрк. 155; слабије Мрк. 130.

Јареће за пар Мрк. 2.

Франко Минхен коже не плаћају царину Подвоз Београд-Минхен износи око Мрк. 6-60.

Примедба. Без посла.

Страна тржишта

Памук.

Бремен, 9 јула. Упланд локо Мид-линг. 67— (Стално)

Ливерпул, 9. јула. (Месно тржиште). Дневни промет 5.000 бала. Терминско тржиште стално.

Александрија 9. јула. Египатски памук (Фули Гуд Фаир). за јули 17.20 талира, за новембар 18.02 талира, за јануар 18.05 талира, за март 18.12 талира. Довоз — кантара.

Кафа.

Трст, 9. јула. (Закључак) Сантос Гуд Авераж, мирно за септембар к. 55.50, за децембар к. 57.—, за март к. 57.75, за мај к. 58.—. Рио Гуд за септембар к. — за децембар к. —

Шећер.

Праг, 9. јула. — Тржишта на страни мирна. Из Аусила промет к. — на берзи к. 21.—, промет незнатан.

Хамбург, 9. јула. — (Закључак) Си-ров шећер мирно. Жега.

Берлин, 8 јула (Трговинска агенција) Производи

Table with 3 columns: Product, Price 1, Price 2. Includes items like Пшеница, Раж, Овас, Јечам лак, Кукуруз, Пасуљ, Ораси, Мекиње.

Table with 3 columns: Product, Price 1, Price 2. Includes items like Пшеница за Сеп., Раж, Овас, Кукуруз.

све франко Берлин царинено. Царину на 100 Кгр. плаћа:

Пшеница Мрк. 5.50, овас и раж Мрк. 5.—, јечам за пиво Мрк. 4.—, за храну Мрк. 1.60, кукуруз Мрк. 3.—, пасуљ и ораси Мрк. 2.—, мекиње слободне.

Суве шљиве.

Гарнитура 65-70 мрк. — 70-75 мрк. 58; гар. 80-85 мрк. 47; гар. 95-10 мрк. 40.50; гар. 100-120 мрк. 34.—;

Пекмез мрк. 35.—

Све за од сто кгр. царинено. Франко Берлин. Царину на 100 кгр. плаћају: шљиве и пекмез Мрк 4.—. Подвоз Београд-Берлин Мрк. 5.75 од сто-

Живина. — Јаја

Table with 3 columns: Product, Price 1, Price 2. Includes items like Кокошке старе комад, Патке комад, Гуске, Турке пар.

Table with 3 columns: Product, Price 1, Price 2. Includes items like Јаја I кош, Јаја II.

Франко Берлин. Царина се плаћа на живу живину Мрк. 4.— од 0% изузимајући гуске које су ослобођене царине.

Подвоз за ситну живину стаје по Мрк. 0.25 од комада, за гуске и турке по Мрк. 0.50 до 0.60 од комада.

Коже

Јагњеће Ia 90 кила Мрк. 195—205— јагњеће I a 70 кила Мрк. 180—185— јагњеће Ia 50 кила Мрк. 150—155— јареће Мрк. — од сто ком. Овчије — од сто ком.

Коже не плаћају царину. Подвоз од Београда до Берлина стаје по Марака 650 од 0% килограма.

Домаћа тржишта

ПРОИЗВОДИ

Београд, 11 јула (Општински суд)

Table with 4 columns: Product, Price 1, Price 2, Price 3. Includes items like Пшенице, Кукуруз у зрну, Јечма, Овса, Ражи, Пасуља бела, Лука, Кромпира, Купуса, Грожња свежег, Јабука, Крушака, Масла топљена, Кајмака, Сира, Сланине суве, Масти, Ораха, Меда, Воска, Лоја топљеног, Пекмеза, Шљива сирова, Вина бела, Вина црна, Ракије меке, Сена, Кожа овчих пар, Кожа козјих, Кожа јагњених, Кожа јарењих, Вуне пране, Вуне непране, Конопље, Јаја 100 ком., Пилића 1 пар, Пловака, Гусака, Турака, Месо говеђе, Месо овче, свињско, Говеда ж. м., Свиње, Слама.

Смедерево, 8. јула (Општински суд)

Table with 4 columns: Product, Price 1, Price 2, Price 3. Includes items like Пшенице старе, Пшенице нове, Кукуруз у зрну, Кукуруз у клипу, Јечма, Овса, Ражи, Пасуља бела, Лука, Кромпир нов, Арпаџик, Грожња свежег, Јабука, Крушака, Масла топљеног, Кајмака, Сира, Сланине суве, Масти, Ораха, Вишања, Воска, Лоја топљеног, Пекмеза, Шљива сувих, Вина бела, Вина црна, Ракије меке, Ракије љуте, Сена, Кожа овчих, Кожа козјих, Кожа јагњених, Кожа јарењих, Вуне пране, Вуне непране, Јаја 100 ком., Пилића 1 пар, Пловака 1 пар, Гусака, Турака, Месо говеђе, Месо овче, свињско, Говеда ж. м., Свиње, Тумура.

На овдашњу пијаци сваког пазарног дана, а то је сваког четвртка, долази крупна, дебела рогата стока. Продаје се од 300 до 1200 дин. пар.

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 11. јула 1914 године

ВАЛУТЕ—НОВАЦ

Златник дин. 20
Златник од 20 дин. највиши
Златник од 20 дин. најнижи
Златник од 20 дин. средњи
Јул. авг. о. г. п. и. у

РАЗНЕ МОНЕТЕ

Круне највиши
Круне најнижи
Круне средњи
Круне за сутре
Круне злато
Марке немачке
Фунте енглеске
Турске лире
Француске новчанице

ДЕВИЗЕ

ЧЕКОВИ И МЕНИЦЕ

Беч по виђењу
8 дана
Париж по виђењу
8 дана
Трст 8 дана
Париз по виђењу
Поводом по виђењу
Берлин по виђењу

КУРС

Table with 5 columns: Currency, Buy Price, Sell Price, Exchange Rate, etc. Includes entries for Gold, Silver, and various bank notes.

ПРОДАТО ПО ПОНУДА ПО ТРАЖЕНО ПО

Large table listing various securities, bonds, and bank shares with columns for Buy, Sell, and Exchange rates. Includes entries like Хартије од вредности, Акције Новчаних Завода, Банке, Штедионице, Унутрашњости.

СТРАНЕ БЕРЗЕ

НАРОЧИТИ ДНЕВНИ ТЕЛЕГРАФСКИ ИЗВЕШТАЈ БЕОГРАДСКОЈ БЕРЗИ

Table with 3 columns: Location, Date, Price. Includes entries for London, Berlin, Paris, and various exchange rates for gold and silver.

Врло дажно. Пажљиво прочитај

НОВО УСАВРШЕНА

Права цариградска боја ЗА КОСУ

Скреће се пажња свима трговцима како овде у Београду тако и у унутрашњости, да се сваки обрати са поверењем где ће моћи добити из прве руке најбољу праву цариградску боју за косу под највећом гаранцијом да се не суши и за одличан квалитет. Јер иста може сваку косу за један сат обојити да буде потпуно црна или браон.

Даље се препоручује најбољи француски гланц штирак крем.

„Гланцирела“ са којим се постиже јединствен гланц и лакоћа и брзина у раду. Добива се у главном стоваришту по цени кило дин. 1.60 у нутији од 1/4 и 3 кг.

Нарочито подесно за гланц пеглере.

Даље најбољег времена за обућу (масти), који освежава обућу и даје одличан сјај обући, марна страна и српска, истоме је цена много скупља, али услед наступеле конкуренције давање се само за кратко време по овим ценама, за унутрашњост са плаћеном поштарином: 1 поштански пакет туче дин. 1.15; 3 поштан. пак. туче дин. 1.10; 6 поштан. пак. туче дин. 1.—

Кутије су веће него што су обичне које се продају по 20 п. д.

Ново пронађена помада за лице **Бела Вардарка** вечито лепа и млада.

Иста је без живе и осталих отрова, а има изненађујуће дејство на лице, чини га увек свежим младим и белим нарочито је удешена да се може употребљавати у дану после ње је пудер непотребан, а пошто јој је цена само 25 п. д. једна кутија, која може трајати бар два месеца. То је врло добар и јак артикул, нарочито и за све трговце који имају сеоске муштерије.

Све горе наведено шаље се за унутрашњост у поштанским пакетима, а тако исто и (ангро) највећим количинама, продавање се по строго утврђеним фабричним ценама.

Главно заступништво и стовариште за целу Србију

Мил. Бујдић
Душанова 88. — БЕОГРАД.
1309 3—3

ФАБРИКА „БАЛКАН“ БЕОГРАД

Цетињска 22. Телефон 1222.
ИЗРАЂУЈЕ:

- Касе** у свима величинама.
- Ормане** челичне за документ.
- Прскалице** патент Балкан.
- Пресе** и муљаче за цеђење вина.
- Резеорваре** за воду, за кување сапуна и за гас.
- Комплетне** Милгештелове за млевање брашна, соли и кафе.
- Џубанке** плотне и матричне за мебл шлосере.
- Машине** за млевање земље за лончаре.

1221 10 20

Србин из прека

старији, потпуно спреман свој гвожђарској струци, као српско-немачком језику, кореспонденцији и књиговодству, тражи место путника или деловође. Упитати у уредништву овог листа.

1301 3—3

УРАНИЈА

Препарат **Плаве Ураније** за прскање лозе против Пероноспоре, грожђаног мољца, црвеног паука и других листних болести на лози, јесте осведочено средство, које носи рекорд над плавим каменом.

Успех огарантован и одобрен са препоруком Министра Народне Привреде ПБр. 6261. од 14. априла ове године.

Јевтиније а сигурније средство него плави камен.

И ако је прскан виноград у овој години плавим каменом ипак није доцкан за „**Плаву Уранију**“, зато пробајте и уверићете се да је „**Плава Уранија**“ боља од плавог камена.

Бесплатна упутства и обавештења дају: заступник за Краљевину Србију (старе границе) **Љуб. П. Стошић** — Београд, Добрачина 13., за нове крајеве **М. Прекић** — Скопље, Краља Петра ул. 36.

1298 4—10

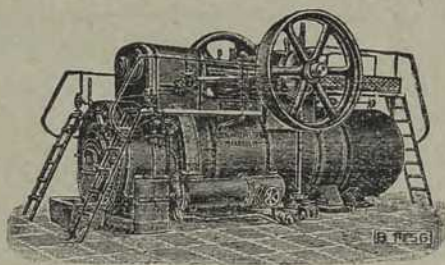
ЛОКОМОБИЛЕ

ХАЈРИХ ЛАНЦ МАНХАЈМ

НАЈЕКОНОМНИЈЕ МАШИНЕ

ЛАНЦ ЛОКОМОБИЛЕ

ЛАНЦ ЛОКОМОБИЛЕ

Заступник **АДОЛФ ШАНЦЕР**, Београд. Тел. 501.

103 22—50

Најусавршенија справа за умножавање рукописа

„ОПАЛОГРАФ“ РУЧНА ЛИТОГРАФИЈА

ГЕНЕРАЛНА ПРОДАЈА ЗА СРБИЈУ ТРГОВИНА ХАРИТИЈА И ПИСАЊЕГ МАТЕРИЈАЛА

Маричић и Јанковић, Београд Палата Прометне Банке

Најважнија својства **ОПАЛОГРАФА** јесу:

1. Просто, спретно и брзо руковање.
2. Рукопис руком писан или на писањој машини може се небројно пута после већ учињене употребе умножавати.
3. Пренесен рукопис на плочи даје безбројно много лепих отисака, и рад на вађењу отисака може се прекидати и сутра или доцније наставити.
4. По брзини и чистоти извађених отисака ниједна справа не може је никад стићи.
5. Врло економан јер **ОПАЛОГРАФ** не троши никакав материјал осим две хемиски справљене течности, које се врло споро трпе и мастило а код рукописа писаће машине чак и мастило отпада, те према томе најрентабилнији је.
6. **ОПАЛОГРАФ** је солидне израде и никако није изложен квару.
7. Коректуре рукописа могу да се врше на самој плочи, што ту особину нема ни један апарат.

Ценовник са упутством шаљемо на захтев бесплатно.

067 14—

Стање Младеновачке Пољопривредне Банке

ДУГУЈЕ

НА ДАН 30. ЈУНА 1914. ГОДИНЕ

ПОТРАЖУЈЕ

Благајна	451 17	Главница I кола	100000
Менице у лисници	142815	Резервни фонд	1554 30
„ „ остави	41279	Фонд за пов. Банчине глав.	2631 30
„ „ код суда	4745	„ сумњ. потраживања	1443 02
Текући рачуни	188839	Улози	5628 62
Зајам на залог	30596 40	Текући рачуни	71698 45
Вредност резервног фонда	60	Дивиденда за 1911 год.	38770
Намештај	1540 25	„ 1912	42
Књиге и хартије	900	„ 1913	36
Роба	1231 50	Пореза на улоге	28
Кауције	2311 70	Полагачи кауција	106
Оставе по тек. рачунима	13000	Остављачи остава по тек р-ч	266 05
Деновани мен. приједи	77400	Менични приједи	13000
	10000		77400
			10000
Расходи		Приходи	
Камата улога	1732 45	Камата меница	13614 40
„ текућих рачуна	1327	„ текућих рачуна	1274 65
Плата	1600	зајма на залог	2 05
Станарина	110	Ажија	781 65
Пореза	300		15672 75
Дневнице	160		
Трошкови	846 70		
Судски трошкови	132 70		
	6208 85		
	32541 87		33254 87

У Младеновцу, 30. јуна 1914. год.

Књиговођа
Драгомир Љ. Јовановић

Председник Управног Одбора
Димитрије А. Јовановић

Чланови Управног Одбора:

Радван Ј. Стефановић, Драгутин Ј. Криљански, Тихомир Т. Лазаревић, Панта Живковић.

Прегледали смо горње стање, сравнили са свима главним и споредним књигама, као и са нађеним стварним стањем и пронашли да је у свему тачно и исправно.

Председник Надзорног Одбора

Чланови Надзорног Одбора:
Јован Гавриловић, Сима Јовановић, Михајло Т. Перовић

Милосав Ц. Ђорђевић

1342 1—3

ПРИШТИНСКА ЗАДРУГА

ПРЕЂЕ „АКЦИОНАРСКИ ФОНД СВ НИКОЛЕ“ У ПРИШТИНИ

Стање на дан 30. ЈУНА 1914. ГОДИНЕ

1	Рачун Изравњања	87219 89	87096 12	123 87	
2	„ Губитка и Добитка	291 87	291 87		
3	„ Благајна	288486 30	285939 90	2546 40	
4	„ Меница	315293 —	194753 —	20540 —	
5	„ Дело-а	12650 —		12650 —	
6	„ Зајмова на залог	682 —	297	385	
7	„ Намештаја и канц. прибора	2112 30		2112 30	
8	„ Реорганизације Задруге	983 50		983 50	
9	„ Главница I кола		60000 —		60000 —
10	„ „ II „		12083 —		12083 —
11	„ Резервни Фонд I кола		6696 54		6696 54
12	„ „ II „		1030 —		1030 —
13	„ Улога на штедњу	26370 52	64291 35	42920 83	
14	„ Београдске Задруге		10002 —	10002 —	
15	„ Разних депозита		50 —	50	
16	„ Дивиденда 1912. године	531 —	865 19	344 19	
17	„ 1913.	4866 —	6000 —	1134 —	
18	„ Разних изплата	726 10	726 10		
19	„ Камате	8986 85	8986 85		8986 85
20	„ Преносне камате	1433 80	1433 80		
21	„ Тантјеме	234 14	234 14		
22	„ Провизије		84 80	84 80	
23	„ Протест	27 70	101 93	74 20	
24	„ Штампаних образаца	70 70	77 60	6 90	
25	„ Оснивачких трошкова		1606 —	1000 —	
26	„ Кирије и тр.	1171 50	14 35	1157 15	
27	„ Плате особљу	2985 64	2 —	2983 64	
28	„ Камате на улоге	919 71	3 30	916 45	
		747060 71	747060 71	144403 31	144403 31

Приштина, 30. јуна 1914. г.

1327 2—3

Управа Приштинске Задруге

„SCHNIZER“

ОСНОВАНА
1872.
НАГРАЂЕНА
ЗЛАТНИМ
МЕДАЉАМА
И
ПОВЕЉАМА

ЛИФЕРАНТ
НАЈВЕЋИХ
НОВЧАНИХ
ЗАВОДА.
У УПОТРЕБИ
29754
КАСА

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ КОД
ТОМЕ Ј. ЛАЗАРЕВИЋА
БЕОГРАД-САВА

1528 19 —

Добио сам велику количину
СТОЛИЦА

за кућевну и кафанску потребу,
које продајем по умереној цени.

Миливоје М. Поповић

БЕОГРАД — САВА
ТЕЛЕФОН 250.

1114 13—

Два путника

за ангро одељење потребна су нам.

Писмене понуде упутити

Д. Ђукановић и Комп.
Београд

1320 4-5

КОРПЕ за ВОЂЕ

већих и мањих имам на продају у свакој количини — лиферијем одмах и по погодби. Примам поруџбине за израду по мустри од црног пруна.

Светомир Андрејевић
трг. — Јагодина

1341 1-

Бачве од: 25, 40, 45, 60, 66, 80 или 85 акова.

Бурад од: 2, 4, 5, 7, 10 и 14 акова од суве растовине израђена и добро окована има на продају фабрика „Јастребац“.

За цену обратити се у Скопље Музеју Индустриске Коморе и у Крушевцу Глигорију Протићу.

1339 1-20

КЊИГОВОЂА

са 10 год. банч. праксом, који је свршио Трг. Академију у Инсбруку, тражи место. На дужност може ступити одмах. Кореспонденција под „Словенац“ на „Трг. Гласник“.

1338 1 3

2 трговачка помоћника

мануфактурне бранже потребна су трговини Светислава Влајића на Убу. Ступити могу одмах или од 1. августа. Плата добра, место стално.

1319 4-6

Господин трг. струке

33 год. стар, ожењен, желео би своје садање место мануфактурне и галантериске струке заменити са другим, гори српски, немачки и мађарски, рефлектира на боље и трајно место као поверљива особа или што слично. Адреса г. Милорад Јорговић, Хајдук Вељков венац бр. 15. Београд.

1318 3-8

Житарским трговцима

Издајем одмах под закуп пространу магазу постојећу у Вел. Плани до саме железничке станице.

Обратити се **Андреју Д. Јовановићу**, трг. из Вел. Плана.

1294 5-6

Галантеријској трговини **Аћимовић и Цветковић** БЕОГРАД

потребни су: **један млађи помоћник и један ученик.**

Ступити могу одмах.

1332 2-3

КОМАНДИТОР

Два озбиљна кандидата за посао, који су добро верзирани у свом фаху требају командитног ортака са капиталом до дин. 60.000 за оснивање трговине у Београду. Бранжа је од најбољих, посао сигуран. Исти располажу и сопственим капиталом. Заинтересовани треба да се јаве писмом на поштански фах бр. 283.

1213 9-

Прашка за буве

Камфора и нафталина. Запарине у корену и луткама.

Нанејага у оригинал. флашама.

Есенција свих врста. Сиришта најбољег оригинал-енглеског.

НАЈЛЕПТИНИЈЕ

у Дрогерији „**ГУСЛАР**“

1113 16 20

Панама и друге сламне шешире чистите сако са

Штробином „**Strobin**“

Сваки шешир мора бити 31 3 минута као нов, бео без икакве штете по сламу и форму. При куповини строго назите на име „Strobin“.

Садржина једног пакета „Strobin“ довољна је за чишћење два шешира. Пакет 0-35 дин. Добија се у свима бољим галантериским и бакалским рањима као и апотекама. Преправцима велики радат.

Главна продаја за Србију у радњи

Живана Тодоровића

Краљ. Срп. Двор. лиферанта Београд - Теразије - Тел. 417. 586 36-64

Помодно-мануфактурној и галантеријској трговини

Враће М. Попића у Нишу

потребна су два старија помоћника вредна продавца, са добрим сведоцима и препорукама. Ступити могу одмах. Ради услова обратити се писмено истој фирми у Нишу, уз пошљај својих сведоцаба.

1300 5-6

БЕОГРАДСКИ КРЕДИТНИ ЗАВОД

изложиће продаји, на дан 26. јула ове године, сто једанаест (111) комада својих акција које досадањи акционари нису уписали по својој праву првенства.

Продаја ће се извршити јавним надметањем, у партијама по 10 комада, у стану Завода, Краљев Трг бр. 11, у 10 часова пре подне.

Продајна цена акција, по чл. 9. друштвених правила не може бити испод номиналне вредности — дин. 600.— у злату од акције.

Београд, 7. јула 1914. г.

1323 2-3

УПРАВА

ПРОДАЈЕМО ЦИГЛУ и ЦРЕП

СА ЦИГЛАНЕ АКЦИОНАРСКЕ

Роба је нова и одличног квалитета, а услуга брза и тачна.

Поруџбине прима

Удеоничка Задруга

1291 4-10 Краљ Миланова 90. Телефон 405.

Венчачка Виноградарска Задруга

У СЕЛУ БАЊИ — КОД АРАНЂЕЛОВЦА

извештава поштоване потрошаче, да има у својим подрумима, чистог, природног вина из бербе 1913. године, и то:

Вина белог од црног грожђа кгр. 209.597
„ смедеревке „ 27.914

Цене су вино:

Бело од црног грожђа 100 кгр. Дин. 60.—
Смедеревци 100 „ „ 65.—

Такође има повећу количину **комове ракије** (од 18%) по 2.— дин. од кгр.

Цене се разуму: франко подрум, или станица — село Бања; за готово или повуку. Пиће на захтев шаљемо и у нашим бурадима, — која се морају кауцирати.

Купцима који узму од 3—5 хиљада дајемо попуст 3%; 5—10 хиљада дајемо попуст 5%.

1328 1-3

Управа Венчачко Вин. Задруге

Трговачка и Поморска Агенција Маргаритис и Комп. = Солун

РАДЊА СРПСКО-ГРЧКА

заступа чувене фабрике, друштва и куће из иностранства.

Предузима извоз и увоз српских и грчких производа. Набавља пароброде и једрењаче од сваке величине. Извршује сваковрсне пошљке (експедиције) за целу Србију а из Србије за све земље.

Разашаље из Солуна у Србију вино у нарочите *reservoirs* — вагоне те се оваквим транспортом уштеде бачве.

Послуга брза и тачна уз врло повољне увјете.

Адреса за брзојаве „Маргаритис“ Солун.

1206 8-30

Хотел „Национал“, Београд

до калемегданског парка и велики степени има најчистију постељу (собе) за преноћиште путника, са врло скромном ценом са по један, два и три кревета.

Точи најбоље Бајлоново пиво у чашама и флашама.

Вино српско и страно одличног квалитета. Кујна домаћа одлична са врло повољном ценом.

Препоручује посетиоцима Београда.

закупац хотела **МИЛАН А. РИСТИЋ**

842 20-30

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци да осигурају знатан капитал или мираз.

1281 11

6% камате

ПЛАЋА СВОЈИМ УЛАГАЧИМА

Преко 100— дин. књижица и марна **БЕСПЛАТНО**

Српска Централна Банка (Теразије)

409 38-100

СВАКОВРСНУ ХРАСТОВУ ГРАЂУ

ИМА НА ПРОДАЈУ

ОПШТА ПРИВРЕДНА БАНКА у Београду

Нарочито препоручује свој велики лагер хрстовог паркета, хрстових притака, виноградског коља, сувих хрстових окрајчених и некрајчених дасака разних димензија, греда и другу хрстову грађу.

Грађа је сложена на банчином плацу преко пута кафана „Јасеница“ на Дунавском кеју.

1197 11-15

Индустријалци!

Противу скречавања у парним котловима, употребите само нови енглески проналазак

кога су досада са успехом употребили следећи:

Краљевско Српске Државне Железнице, Прво Краљ. Срп. Повл. Бродарско Друштво, Фабрика Жижица, И. Бајлони и Синови, Фабрика Трикотаже М. Јечменица и Комп., Парно Купатило Крсмановића, Индустриско Удружење Парне Пиваре, Зајечар, В. Шумахер, Вел. Плана, Анта Живановић, Рача, Алекса Бабић, Рача, Мирковић и Швабић, Паланка, Никола Ђорђевић, Младеновац, Стругара Андре Николића и Коми., Обреновац.

Може се непосредно из фабрике у Манчестру преко нас поручити а и у нашем стоваришту добити.

Проспекте шаљемо на захтев.

Заступници:

ВИТОМИР СИМИЋ и КОМП. — БЕОГРАД

975 20-20

Дунавска Банка

у сопственој кући Краља Петра 47.

Прима улоге на штедњу;

Даје зајмове по текућим рачунима и на залог;

Купује и продаје девизе и чекове. Улагачима плаћа на улоге повољну камату. Улоге исплаћује са отказом и без отказа, према личним уложене суме. За улоге преко 100 дин. даје бесплатно књижицу.

1314 3-5

УПРАВА

Прва Српска Фабрика Сапуна и Теста Месаровића и Јовановића

БЕОГРАД, Дувровачка ул. бр. 23.

Препоручује своје стовариште сопствених израђевина;

Сапуна за рубље и то: шареног (ешвегера), жутог (калафон), белог (домаћег) а нарочито алабастера и Јарца (а ла сенлајт).

Сапуна мирисавих: кокоса, бадема, бевозе и љубичицу у штанглама, биљни сок, породици, глицерин, вазелин, мошус, калодерма ит.д.

Сапуна медицинских: катран, карбол, боракс, сумпор ит.д.

Берберски сапун изврсног квалитета.

Помаде: за лице и бркове.

Мирисе: колоњску воду и друге.

Кристалану соду у џаковима од 50 кгр.

Тесто: фиду, пантљинку и тарану.

Стовариште је у могућности да изврши одмах све поруџбине.

Цене су умерене и утврђене.

Ценовни свдакоме шаљемо на захтев бесплатно.

610 25 25

Месаровић и Јовановић

ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ЗА СРПСКУ ИНДУСТРИЈУ

Столице „Јастребац“

могу се добити у 30 сорта у главним фабричним стовариштима: у Скопљу код Музеја Индустриске Коморе а у Крушевцу код Глигорија Протића.

За хотел, кафане и куће нарочито јаке са и без окова.

За берберске радње окретне — врло фино и постројно израђене. Цена 50 дин. комад.

Сто и шест комада столица расклапајуће у гарнитури за баштенску употребу. Цена 60 дин.

Баштенских клупа расклапајућих од 1-25 м. и 90 см. висине зелено обојено дрво а гвожђе дрво. Цена 16 динара.

Ценовници могу се добити у Скопљу и Крушевцу — бесплатно.

Роба се шаље из фабрике — Крушевац.

1840 1-20

ЦИРКУЛАРНА НОТА ГРАФА БЕРХТОЛДА представницима Аустро-Угарске на страним дворовима.

БЕЧ, 11. јула, 11 сати пре подне

Аустро-угарски амбасадори у Немачкој, Француској, Енглеској, Италији, Русији и Турској, добили су следећу циркуларну наредбу, коју имају да изврше данас пре подне:

Царска и краљевска влада осетила се принуђеном да упути 23 јула, преко аустро-угарског посланика у Београду, следећу ноту српској влади (следеће већ означена нота):

Част ми је да позовем Вашу Екселенцију, да изволи упознати са садржајем ове ноте владу код које сте акредитовани, пропративши ово саопштење овим коментарем:

Српска краљевска влада упутила је 31. марта 1909. године Аустро-Угарској декларацију, чији је текст горе наведен. Одмах сутра дан по овој декларацији Србија је повела политику, која је тежила да улије превратничке идеје поданицима монархије српскога порекла и да тако припреми одцепљивање аустро-угарских пограничних територија Србији.

Србија је постала огњиште злочиначке агитације. Не изоста образовање друштва и братстава, која су било отворено било потајно имала да стварају нереде на аустро-угарској територији. Та друштва и братства броје међу својим члановима генерале и дипломате, државне чиновнике и судије, једном речју, врхове званичног и незваничног света краљевине. Српска журналистика готово је потпуно у служби ове пропаганде управљене против Аустро-Угарске и не прође ни један дан, а да органи српске штампе не распаљују код својих читалаца мржњу и презирање према суседној монархији или да не подстичу на атентате, управљене више мање отворено, противу њене безбедности и интегритета. Велики број агената позван је да подржава свима средствима агитацију против Аустро-Угарске и да корумпира у пограничним провинцијама омладину.

Заверенички дух српских политичара, дух, о коме анали краљевине носе кржаве отиске, још је више ојачао од последње балканске кризе.

Индивидуе, које су припадале бандама заузетим дотле у Македонији, ставиле су се на расположење терористичкој пропаганди противу Аустро-Угарске.

Пред таквим радњама, којима је Аустро-Угарска изложена већ годинама српска влада није нашла за потребно да предузме и најмање мере, и на тај начин се српска влада огрешила о дужност, коју јој налагала свечана декларација од 31. марта 1909 год. на тај начин она је дошла у контрадикцију са вољом Европе и са обавезом коју је узела према Аустро-Угарској.

Стрпљење царске и краљевске владе према изазивачком држању Србије било је инспирисано територијалном незаинтересованошћу аустро-угарске монархије и надом да ће српска влада на крају крајева ипак праведно оценити вредност пријатељства Аустро-Угарске.

Држећи се тако благонаклоно према политичким интересима Србије, царска и краљевска влада надала се, да ће се краљевина коначно одлучити да према Аустро-Угарској има слично држање. Надала се нарочито таквој револуцији у политичким идејама у Србији, када је после догађаја 1913 године царска и краљевска влада омогућила својим незаинтересованим и без срџбе држањем тако замашно повећавање Србије.

Та манифестована благонаклоност Аустро-Угарске према суседној држави није ипак ни у колико изменила поступке краљевине, која је и даље трпела на својој територији пропаганду, чије су се кобне последице манифестовале у целом свету 28. јуна, дана када су презумптивни наследник престола монархије и његова узвишена супруга пали као жртве звере сковане у Београду.

Пред таквим стањем ствари, царска и краљевска влада морала се одлучити да предузме нове и преко нужне кораке у Београду, да би се српска влада навела да застави запаљиви покрет који претио сигурности и интегритету аустро-угарске монархије.

Царска и краљевска влада је убеђена, да се, предузимајући овај корак, налази у пуној сагласности са осећањима свих цивилизованих народа, који не би могли допустити да убијање краљева постане оружје, којим се некажњено може служити у политичкој борби и да европски мир буде непрестано ремећен поступцима који потичу из

У потврду напред наведеног царска и краљевска влада ставља на расположење дотичним владама један досие који расветљава српске сплетке и односе који постоје између тих сплетка и убистава од 28. јуна.

Идентично саопштење упућено је царским и краљевским представницима код осталих сила потписница и овлашћени сте да предате копију ове депеше у руке министру спољних послова.

ТЕКСТ АУСТРИЈСКЕ НОТЕ.

Аустрија тражи, да српска влада на челу службених новина од 13 т. м., у недељу, штампа ову своју изјаву:

„Краљевска српска влада осуђује пропаганду уперену против Аустро-Угарске, а то ће рећи осуђује укупно узев оне тежње, којима је последњи циљ, да се од Аустро-Угарске оцпе територије, које њој припадају, и сажаљује најискреније грозне последице тих злочиначких радњи.

„Краљевска српска влада сажаљује, што су српски официри и чиновници учествовали у напред именованој пропаганди и тиме нарушавали суседно пријатељске односе, на чије се гајење краљевска српска влада својом изјавом од 31 марта 1909 год. свечано обавезала.

Краљевско-српска влада осуђујући и одбацујући сваку помисао и сваки покушај мешања у односе становништва ма ког дела Аустро-Угарске сматра за своју дужност, да официре, чиновнике и целокупно становништво у Краљевини сасвим изрично упозори на то, да ће у будуће са крајњом строгошћу поступити против оних лица, која таквом радњом учине кривицу“.

Та изјава ће се дневном заповешћу Њ. В. Краља саопштити војсци, па ће се штампати и у службеном војном органу.

Осим тога српска краљевска влада обавезује се:

1. Да се спречи публикување свију списа који омаловажавају монархију и имају тенденцију да доведу у питање територијални интегритет аустро-угарске.

2.) Да се распусти Народна Одбрана, да се сва њена акта конфискују и да се тако поступи са свима другим друштвима, која врше пропаганду против Аустро-Угарске.

3.) Да се из свију школских уџбеника избрише све што подбада пропаганду против Аустро-угарске.

4.) Да се отпусте из службе сви официри и чиновници који су компромитовани у пропаганди против Аустро-Угарске, а чија ће имена Аустријска влада саопштити српској.

5.) Да се дозволи да органи царске и краљевске владе узму удела у угушивању великосрпског покрета (овим се вероватно мисли пуштање аустријских власти на српску територију — Ур.)

6 Да се поведе судска истрага против свих саучасника сарајевског атентата, који живе у Србији.

7. Да се одмах ухапсе мајор Воја Танкосић и неки Милан Цигановић, српски чиновник, који су компромитовани сарајевском завером.

8. Да се енергичним радом српских власти спречи преношење оружја преко границе у Босни. Сем тога да се отпусте сви гранични чиновници између Шапца и Лознице, који су помогли злочинцима да пређу у Сарајево.

Како поуздано сазнајемо, синоћ је из Лондона стигао телеграм, да Енглеска не допушта интервенцију Аустро-Угарске у Србији, поводом сарајевског атентата.